

Analysebruk av Inn på tunet (IPT)

Etter initiativ fra Fylkesmannens landbruksavdeling (FMLA) i Sør-Trøndelag er NILFs avdeling i Trondheim i gang med et prosjekt hvor vi skal undersøke den økonomiske betydningen IPT-aktiviteten har for det enkelte gårdsbruk og for brukerfamilien. Etter som det er gjort svært få undersøkelser på dette teamet hittil, så er det veldig aktuelt og interessant! Norsk senter for bygdeforskning har også vært med å utvikle dette prosjektet. De har tidligere gjort en god del undersøkelser om Inn på tunet, og sitter på en stor database om temaet. (se mer under)

Vi starter med 2 analysebruk i Sør-Trøndelag, som er plukket ut i samarbeid med FMLA. Ut over dette ønsker vi å få med flere analysebruk rundt om i Norge. FMLA i Sør-Trøndelag jobber med å få til flere analysebruk i fylket, og det er ønskelig at også andre fylker deltar. Det enkelte fylke kan melde inn aktuelle bruk, og vil etter hvert få resultatene fra alle analysebrukene stilt til disposisjon. Analyse av disse brukene vil bli utført over 2 år.

Vi ønsker å konsentrere oss om bruk som har tilbud rettet mot skole, psykiske lidelser eller psykisk utviklingshemmede personer. Vi ønsker både bruk som ligger sentralt i forhold til en by/tettsted, og bruk lokalisert lenger ut i distriktet. Vi krever ikke at bruket har en skriftlig kontrakt med kjøper, men det må ha vært en stabil aktivitet over tid. Vi ønsker både store og små gårdsbruk, men ikke bruk der IPT-aktiviteten har blitt hovedaktiviteten/institusjonalisert.

Brukeren må være villig til å offentliggjøre sitt driftsopplegg og sin driftsøkonomi på de aktuelle områdene.

Gangen i arbeidet med analysebruk/case

NILFs saksbehandler vil først besøke bruket for å kartlegge driftsopplegg og investeringer/finansiering for IPT. En tilsvarende kartlegging, men mer som oversikt, vil også bli gjennomført når det gjelder landbruk, annen næringsvirksomhet, og arbeid utenom bruket. Med dette ønsker vi å danne oss et helhetsinntrykk av gården, men i det videre arbeidet undersøke IPT-aktiviteten grundigere. Brukeren vil bli bedt om å registrere arbeidsforbruk gjennom året, og ellers gjøre notater om forhold av interesse for analysene.

Innholdet i analysene vil i hovedsak bli som følgende:

- Inntekter, kostnader (bl.a. driftskostnader for IPT)
- Investering, finansiering (oversikt over kapitalsituasjonen)
- Beregning av årsresultat og andre aktuelle lønnsomhetsmål
- Arbeidsforbruk (sysselsetting)

For hvert regnskapsår skrives det en kort årsrapport, som diskuteres med brukeren før den går videre til FMLA, eventuelle andre samarbeidspartnere og annen form for publisering. Ved slutten av analyseperioden, når analysene for alle år foreligger, skrives en sammenfattende rapport for det enkelte analysebruk/case og en samlerapport for alle analysebruk/case som har vært med i prosjektet.

Tidsplan

For å få bedre og sikrere tall, så ønsker vi å følge NILFs to analysebruk i tre år fremover. Utvelgelse og besøk av de aktuelle brukene vil bli gjennomført i 2005, og så starter vi med regnskapsanalysen etterpå, hvor 2004-regnskapet blir det første. De analysebrukene FMLAene finansierer, blir fulgt i 2 år, dvs regnskapsårene 2005 og 2006. Det første året på NILFs analysebruk blir da mer for å innarbeide og ferdigstille arbeidsmetodikken.

Kostnad

For to års analysearbeid og andel av rapportskrivning, vil kostnadene per analysebruk komme på 100 000 kroner.

Interessert?

Kontakt: Kristin Stokke, tlf 73 19 94 16, kristin.stokke@nilf.fmst.no
Torill Meistad, 18.10.05

Litt om hva Norsk senter for bygdeforskning har gjort omkring Inn på tunet

Norsk senter for bygdeforskning har i en treårs-periode arbeidet med å samle erfaringer med Inn på tunet-tilbud i Norge. Hensikten er å fremskaffe kunnskap om slike tjenestetilbud som næringsvei for norske bønder. Det er gjort en kartlegging av aktivitetene hos alle norske bønder som driver med slike tilbud. I tillegg er det samlet erfaringer fra en del av de offentlige kjøperne av tilbudene.

Forskningsarbeidet har belyst følgende tema:

- Inn på tunet som næringsstrategi (entreprenørskap, sysselsetting og lønnsomhet)
- Inn på tunet som velferdstiltak (sammenlignet med alternative tilbud)
- ideologi og oppslutning blant sentrale aktører
- suksess-kriterier og utviklingsmuligheter

Forskningsarbeidet har gitt en oversikt over omfanget og mangfoldet av dagens Inn på tunet-tilbud i Norge. Kartleggingen viser at det er 5-600 gårdbrukere som tilbyr slike tjenester i Norge i 2005. Det er et stort mangfold av målgrupper og typer av tjenester. Bøndenes bakgrunn og motivasjon er sammensatte, men samsvarer i stor grad med kjennetegn hos andre nærings-entreprenører. De fleste forventer vekst eller stabilitet i tilbudsomfanget sitt. Økonomien oppfattes som god, sammenlignet med tradisjonelle landbruksproduksjoner, men det er mangel på skriftlige og langvarige kontrakter med kjøperne.

De offentlige kjøperne har i hovedsak gode erfaringer med tilbudene, og opplever positiv utvikling hos brukerne. Imidlertid mangler standardiserte systemer for kjøp av slike private tjenester, både når det gjelder kvalitetssikring og budsjettering, og dette begrenser bruken av Inn på tunet-tilbudene.

Du kan lese mer om erfaringene på <http://www.bygdeforskning.no/innpaataunet.htm>

Videre forskning

Det planlegges videre forskning på Inn på tunet sammen med andre norske forskningsmiljøer. Det er sendt søknad til Forskningsrådet og finansiering, og svar forventes i løpet av januar 2006. Her skal det blant annet gjennomføres en undersøkelse av driftsøkonomien i slike tjenestetilbud sammen med NILF. Dessuten planlegges undersøkelser av effektene for brukerne av tilbudet. Det er to grupper som skal undersøkes spesielt, nemlig de pedagogiske effektene for elever som benytter tilbud utviklet i samarbeid mellom gård og skole, og de helsemessige effektene for fysisk og psykisk syke og handikappede. Hvis finansieringen går i orden, kan dette arbeidet starte opp i 2006.